

PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Albrandswaard voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Door een scherp inzicht in de actuele risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Ook wordt gekeken naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden, bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Deze buffer is het weerstandsvermogen.

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente herijking/ inventarisatie van risico's en maatregelen. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandvermogen berekend.

Risicoprofiel concern Albrandswaard

Om de risico's van Gemeente Albrandswaard in kaart te brengen is in samenwerking met het regieteam Albrandswaard en de GR BAR-organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Omdat binnen de GR BAR-organisatie het grootste deel van de producten en diensten wordt geleverd voor de drie gemeenten en de GR BAR-organisatie geen algemene reserve kent, dient de benodigde weerstandscapaciteit middels de afgesproken verdeelsleutel opgevangen te worden door de deelnemende BAR gemeenten. In de gemeentelijke top 10 ziet u de verzameling aan BAR risico's terug als één geconsolideerd risico. Alle risico's worden 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Alle onzekerheden dan wel risico's die niet in de begroting (kunnen) worden opgenomen worden vanaf het moment dat zij kwantificeerbaar zijn opgenomen in het risicoprofiel.

In onderstaand overzicht staan de 10 belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R1240	Aangesproken worden voor garantstellingen.	geld - Faillissementen instellingen/verenigingen etc, waarvoor de gemeente Albrandswaard garant staat., Tijd - Ambtelijke inzet in uren.	Tijdige signalering (rapportages) en sturing (overleg met betrokken partijen).	75%	max.€ 2.500.000	31,82%
R1401	3D risico Albrandswaard in GRBAR.	Geld - Opgenomen risico's 3D's in GR BAR.	Continue sturing op processen.	BAR risico 100%	max.€ 1.484.054	25,33%
R532	Risico's taakuitvoering BAR (Bedrijfsvoering).	Geld - (Tijdelijk)extra kosten/uren/inhuur personeel.	Sturing op HRM.	BAR risico 100%	max.€ 502.371	17,11%
R1414	Naheffing van BTW na controle door de fiscus.	Geld.	Naleving beleidsregels.	50%	max.€ 1.000.000	8,51%
R1440	Risico invoering Wet meldplicht datalekken, regelgeving AVG.	Geld - financieel, juridische aansprakelijkheid.	Goede implementatie Wetgeving.	30%	max.€ 1.000.000	5,14%

R1441	Reserve grondbedrijf (MPO) is niet toereikend.	Geld – Bijstorting door tekort in betreffende exploitatiejaar.	Sturing m.b.v. MPOt.	30%	max.€ 500.000	2,58%
R1226	De gemeente moet een deel van de (grond)saneringskosten zelf dragen van bekende en onbekende saneringen.	Geld - Onvoorziene uitgaven.	Gedegen vooronderzoek.	30%	max.€ 250.000	1,27%
R501	Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lopende het begrotingsjaar lager i.c.m. koppeling rijksuitgaven en verwerking aanvullende kortingen.	Geld - Indien rijksbezuinigingen niet gehaald worden, levert de koppeling minder op en komen er aanvullende kortingen.	Project-structuur en proces.	30%	max.€ 250.000	1,26%
R1437	Begrotingstekorten zwembad vanwege diverse onzekerheden.	Geld.	Onderzoek alternatieven.	70%	max.€ 100.000	1,03%
R1438	Aansprakelijkheid, imagoschade, juridische claims Bestuur gemeente Albrandswaard. Aangesproken worden voor bestuurshandelen en besluitvorming in het algemeen.	Geld.	Interne controle op orde.	50%	max.€ 100.000	0,85%

Totaal grote risico's: € 8.171.425

Overige risico's: € 825.000

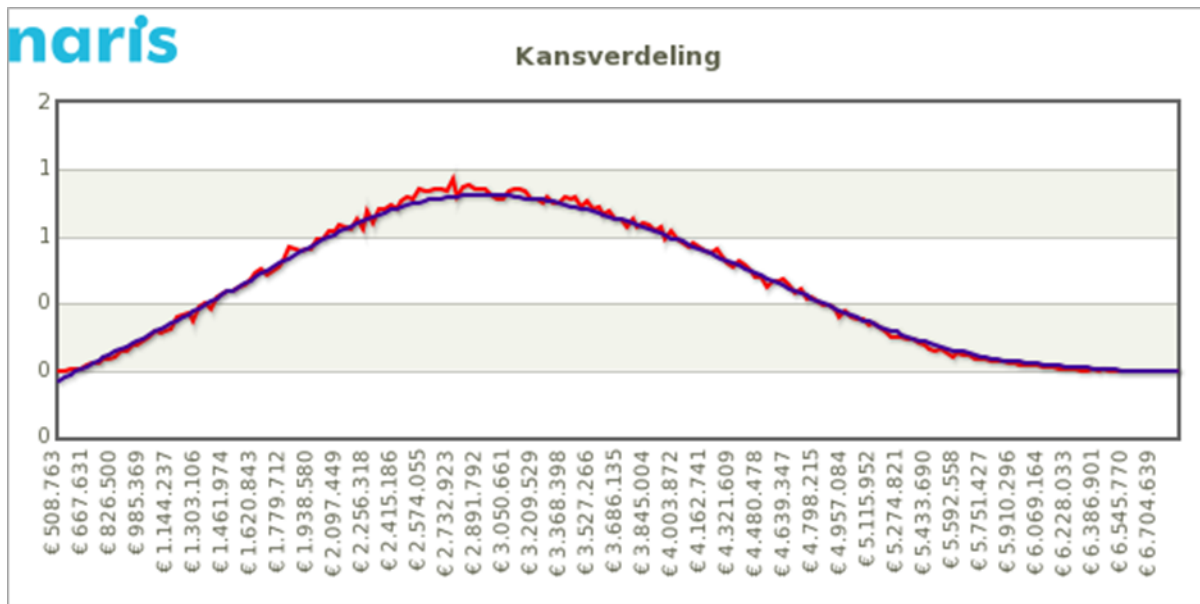
Totaal alle risico's: € 8.996.425

Het overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kans klasse	Toelichting kansklasse
10%	< 0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5-10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2-5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1-2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of >	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is omdat de risico's nooit allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden.

Onderstaande figuur en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Uit de simulatie volgt dat 90% zeker is dat alle risico's van Albrandswaard kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€ 4.349.795** (benodigde weerstandscapaciteit).

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
10%	€ 1.602.600
25%	€ 2.132.316
50%	€ 2.882.914
75%	€ 3.691.230
90%	€ 4.349.795
95%	€ 4.706.977

Risicoprofiel grondbedrijf Albrandswaard

Voor het berekenen van het risicoprofiel voor het grondbedrijf is aangesloten bij het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO) 2017 - 2018. Voor het grondbedrijf wordt het risicoprofiel niet gesimuleerd, maar wordt de kans van optreden maal het effect van optreden opgenomen. Hierbij is rekening gehouden of het gewaardeerde risico binnen het resultaat van het project opgevangen kan worden. Wanneer dit niet het geval is, heeft dit een effect op het risicoprofiel.

Risicoprofiel Bouwgronden in exploitatie:

Project	MPO 2016	MPO 2017	Verschil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)			
	A	B	C=B-A	D	E=D-B
Verliesgevend					
Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastra	-75.000	-85.000	-10.000	-	-85.000
Spui	-89.000	-258.000	-169.000	-	-258.000
Portland	-	-48.000	-48.000	-	-48.000
Af te sluiten					
De smaak van Poortugaal	-6.000	-	6.000	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>-170.000</i>	<i>-391.000</i>	<i>-221.000</i>	<i>-</i>	<i>-391.000</i>
Winstgevend					
Polder Albrandswaard	-205.000	-200.000	5.000	105.000	-95.000
Binnenland	-534.000	-534.000	-	75.000	-459.000
Overhoeken III	-319.000	-224.000	95.000	274.000	-
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.058.000</i>	<i>-958.000</i>	<i>100.000</i>	<i>454.000</i>	<i>-554.000</i>
Totaal	-1.228.000	-1.349.000	-121.000	454.000	-945.000

Voor het grondbedrijf Albrandswaard kunnen op basis van bovenstaande doorrekening alle risico's worden afgedekt met een totaalbedrag van **€ 945.000** (benodigde weerstandscapaciteit).

Risicoprofiel samenwerkingsverbanden

Risico profiel Samenwerkingsverbanden (AW)					
Project	MPO 2016	MPO 2017	Verschil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)			
	A	B	C=B-A		
Essendael	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-
TOTAAL	-242.000	-242.000	-	1.901.000	-

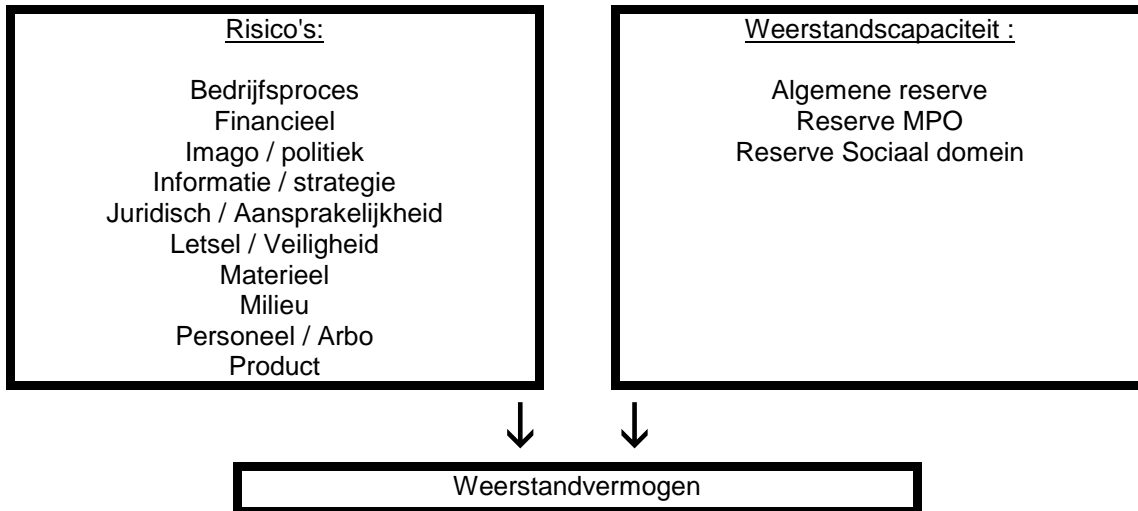
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Albrandswaard bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2018	
Weerstandsonderdelen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 8.007.000
Reserve MPO	€ 1.833.000
Reserve sociaal deelfonds	€ 1.574.600
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 11.414.600

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 11.414.600}}{(\text{€ 4.349.795} + \text{€ 945.000})} = 2,15$$

€ 5.294.795

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van Albrandswaard valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. Deze kaart toont in één oogopslag de spreiding van de risico's. Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen.

Geld	Bruto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > €500.000		1	1		2
€250.000 < x < €500.000		3			1
€100.000 < x < €250.000	1	1	1	1	
€25.000 < x < €100.000	4	7	3		
x < €25.000	1	1			
Geen geldgevolgen		1	1		
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Geld	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > €500.000		1	1	1	1
€250.000 < x < €500.000	1	1	1	1	
€100.000 < x < €250.000	1	2	1		
€25.000 < x < €100.000	7	4	3		
x < €25.000	1	1			
Geen geldgevolgen		1	1		
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Kengetallen

In dit onderdeel kengetallen geven wij duiding aan onze financiële positie. U heeft al kunnen lezen dat de begroting 2018 met haar meerjarenperspectief financieel sluitend is. Maar dat zegt nog niet alles; om een goed beeld te krijgen van de financiële positie kijken wij naar de ontwikkelingen aan de hand van een aantal belangrijke financiële kengetallen. Per kengetal geven wij de trend weer en de betekenis ervan voor onze financiële positie. Is de trend bijvoorbeeld risicovol, gunstig, of is het een directe dreiging voor de financiële gezondheid van onze gemeente? Ze hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht. Het reëel en structureel sluitend zijn van de begroting blijft het bepalende criterium.

Omschrijving	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote	74%	96%	66%	60%	63%	56%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	67%	89%	59%	54%	56%	49%
Solvabiliteitsratio	23%	22%	25%	26%	27%	28%
Grondexploitatie	21%	19%	4%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0,60%	-0,34%	0,24%	0,24%	0,87%	1,21%
Belastingcapaciteit	98%	114%	119%	121%	123%	125%

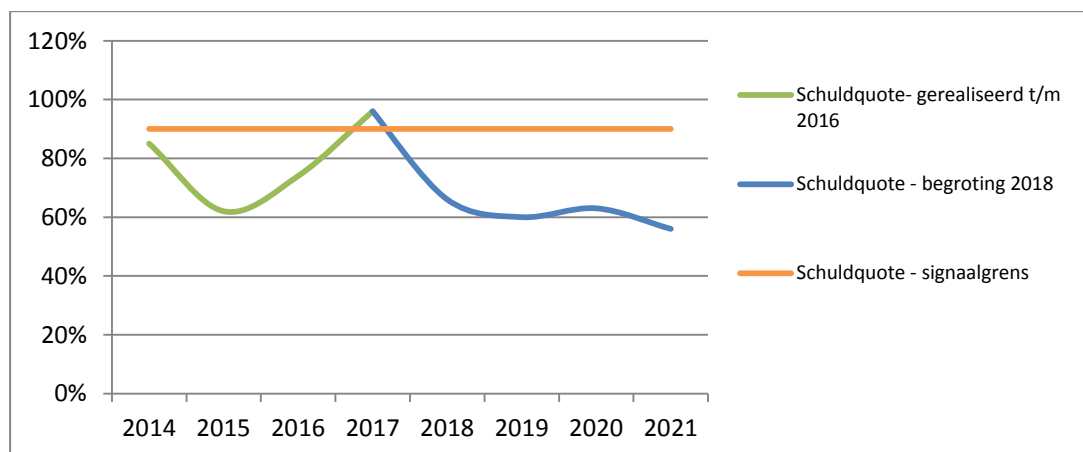
De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën die aansluiten bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden (2016). Categorie A is het minst risicovol en C het meest risicovol.

Signaleringstabel:	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Betekenis per Kengetal en analyse:

Schuldquote

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie is de omvang van onze schuldverplichtingen in relatie tot onze opbrengsten, oftewel de schuldquote. Onderstaande grafiek illustreert deze ontwikkeling.

Bij gelijkblijvende opbrengsten leggen toenemende schulden een groter beslag op onze exploitatie; oftewel vermindert onze financiële ruimte voor uitgaven voor voorzieningen. Denk ook aan het voorbeeld van een hypotheek. Hoe meer je verdient, des te hoger de hypotheek mag zijn die je financieel kunt dragen. Het is dus belangrijk om de schuldquote te volgen, omdat daar onze schulden in verhouding worden gebracht met onze opbrengsten.

Voor de schuldquote hebben wij 90% als signaalgrens getypeerd. Het investeringsklimaat is nu te typeren als gunstig; de rentestanden en dus ook de financieringskosten zijn laag, waardoor ze weinig beslag leggen op onze financiële ruimte. Het passeren van de signaalgrens is op dit moment daarom niet direct dreigend. Het risico is dat de rentestanden in de toekomst oplopen, wat vanwege de economische groei en inflatie ook te verwachten is.

Wij zien dat in Albrandswaard de quote schommelt. Vanaf 2015 namen onze opbrengsten fors toe door hogere Rijksuitkeringen in verband met de 3 decentralisaties in het sociaal domein en het zogenoemde

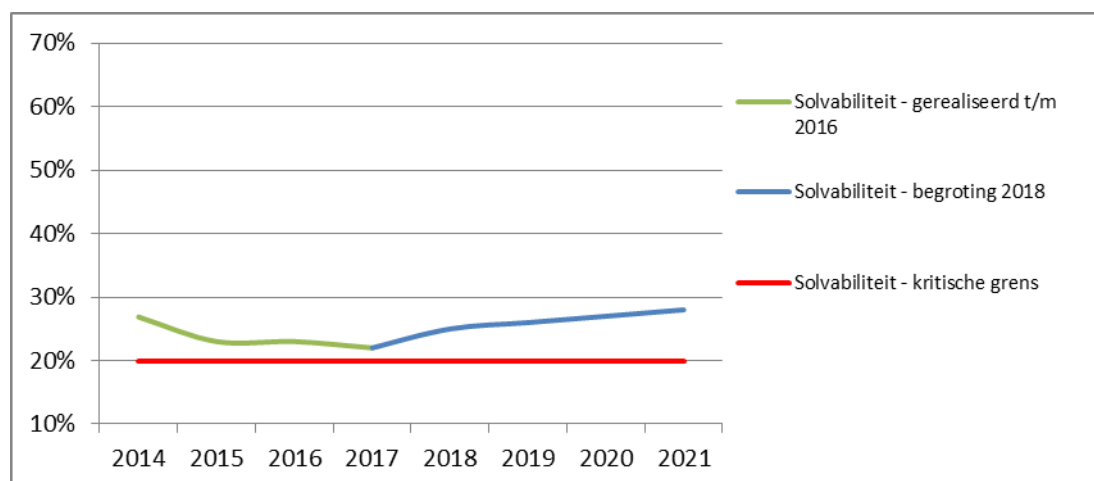
accres ('trap op en trap af' systematiek van gemeentefonds). Dit heeft een gunstig effect op de quote. Daarnaast treedt ook een nadelig effect op door de toegenomen financieringsvraag voor de grondexploitaties (financiering hogere boekwaardes), en de toename van investeringsuitgaven. Op begrotingsbasis verwachten wij een tijdelijke verslechtering van de schuldquote. Vanaf 2018 zal dit verbeteren, mits de grondopbrengsten daadwerkelijk worden gerealiseerd. Verder is een belangrijke kanttekening dat nog niet alle investeringen op de investeringslijst staan. Deze waren bij het opstellen van de begroting nog niet rijp voor besluitvorming, maar worden in de nabije toekomst waarschijnlijk wel voorgesteld. Voorbeelden zijn de financieringsvraag voor het zwembad en het mogelijk verplaatsen van het sportcomplex Rhooen. Dit zal de aflopende trend van de quote afzwakken.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan welke gedeelte van je bezit met eigen vermogen is gefinancierd.

Stel: Een woning is bijvoorbeeld voor 80% gefinancierd bij de bank en 20% betaald met eigen spaargeld; in dit geval is de solvabiliteit 20%.

Onderstaande grafiek illustreert de ontwikkeling van dit kengetal voor onze gemeente:

Uit de grafiek blijkt een positieve trendbreuk. Voor 2017 verwachten wij nog dat we interen op ons eigen vermogen, maar vanaf 2018 lijkt deze trend te keren. Daarmee bereiden wij ons voor op tijden van financieel zwaar weer. De economie heeft immers een cyclisch karakter en financiële tegenvallers zijn niet altijd goed te voorspellen. De begroting 2018 is robuuster dan die van 2017. Dit komt omdat meer risico's zijn afgedekt waardoor meer zekerheid bestaat over de haalbaarheid van verwachte exploitatieresultaten en de groei van vermogen.

In het landelijke model dat wij in de paragraaf weerstandsvermogen toepassen, worden risico's financieel *gewogen* op kans en impact. De landelijke norm is om de kritische grens van 20% aan te houden voor het eigen vermogen. Oftewel het devies luidt: 'schiet niet onder de 20%'.

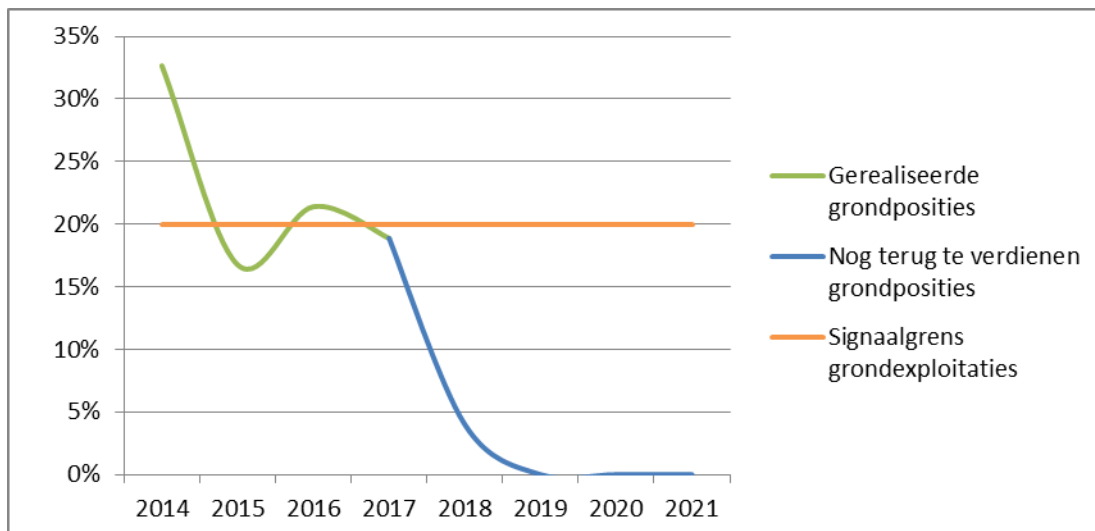
Voor een relatief kleine gemeente als Albrandswaard is het verstandig om naast de relatieve kritische grens van 20% voor het eigen vermogen, ook een absolute ondergrens te stellen voor de algemene reserve in het bijzonder. Gelet op de schaalgrootte (omzet) van Albrandswaard zijn wij namelijk kwetsbaar. Als een financieel risico zich manifesteert heeft dat grote impact op de stand van onze algemene reserve en daarbij helpt de absolute grens om in tijden van financieel 'slecht weer' goed onderbouwde afwegingen te maken tussen inhoud en financiën.

Grondexploitatie

Afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Bij grondexploitaties volgen de inkomsten altijd pas na de uitgaven. Bijvoorbeeld voor een nieuw woningbouwproject moet de grond eerst gekocht en bouwrijp gemaakt worden voordat het weer

verkocht kan worden. De financiering voor grondaankopen en bouwrijp maken leiden normaal gesproken (tijdelijk) tot hogere schulden.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de (financiële) waarden van onze grondposities ten opzichte van de totale opbrengsten (exclusief reservemutaties). Daarbij geldt dat hoe lager de (boek)waarden van onze grondposities (exploitaties) zijn in vergelijking met de totale opbrengsten, des te minder financiële risico's wij lopen. Als de waarden van de grondposities namelijk laag liggen hoeven de (grond)verkopten minder op te leveren om investeringen uit het verleden terug te verdienen.

In 2016 is een nieuwe grondexploitatie Portland geopend vanwege de liquidatie van de OMMIJ. Het kengetal stijgt daarom in 2016 iets en passeert de signaalgrens van 20%. Hoewel een nieuwe exploitatie altijd nieuwe financiële risico's geeft, zien we dat de verkopen wel volgens planning verlopen. Daarnaast laat het Meerjaren Programma Ontwikkelingsprojecten (MPO) ook zien dat vanaf 2020 geen grondposities gefinancierd hoeven te worden. De lopende grondexploitaties worden in de periode 2017-2019 afgewikkeld. Dat leidt tot een lagere financieringsbehoefte en daarmee tot een verbetering van de schuldenpositie.

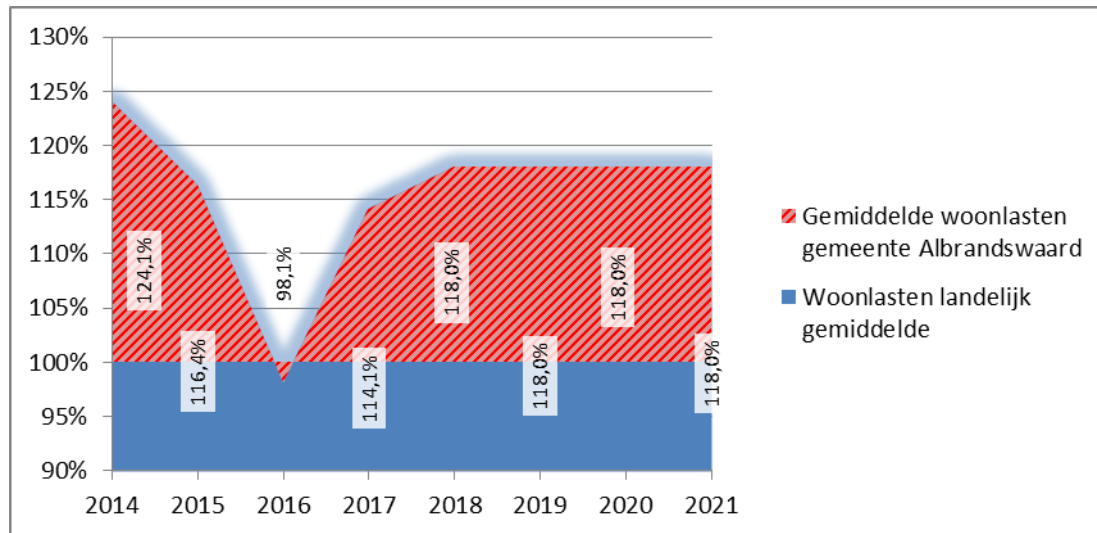
De voorbereidingen voor de realisatie van sociale woningbouw zijn in 2017 nog in volle gang (in combinatie met woningbouw in de vrije marktsector). Dit brengt voor de toekomst een nieuwe financieringsvraag met zich mee aangaande de nieuw te openen grondexploitatie(s). Als een nieuwe grondexploitatie wordt geopend betekent dat voor de volgende begroting (2019) dat de lijn in ieder geval minder snel daalt en mogelijk weer een golfbeweging geeft.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is alleen van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De signaalgrens is daarom ook 0%. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te kunnen blijven dragen en er in de toekomst opbrengststijgingen of ombuigingen nodig zijn.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De gemeentelijke belastingcapaciteit geeft de gemiddelde woonlasten van de Albrandswaardse inwoner weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder woonlasten wordt hier bedoeld de rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelasting (ozb). Oftewel de gemeentelijke belastingen.

De Albrandswaardse inwoner betaalt hogere woonlasten dan de gemiddelde Nederlander¹. Dit betekent echter niet dat wij als gemeente meer financiële ruimte hebben dan 'de gemiddelde gemeente'. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn namelijk financieel gesloten systemen. De baten uit deze heffingen mogen alleen besteed worden aan de bekostiging van de riolering en de reiniging. Deze kosten kunnen hoger liggen dan gemiddeld door bijvoorbeeld de aard van de grond. Om de lasten voor de inwoner te verlichten is het daarom van belang om bedrijfsmiddelen doelmatig in te zetten en/of innovatieve, kostenbesparende maatregelen te nemen.

Volgens het landelijk model staat Albrandswaard in het rood (>105%). De relatieve hoge gemeentelijke belastingen zijn, gelet op het voorzieningenniveau, nog steeds nodig om tot een sluitende begroting te kunnen komen. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de hondenbelasting is afgeschaft, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing structureel zijn verminderd vanaf respectievelijk 2015 en 2016 (zie de "dip" in de grafiek).

Lastenverlichting (waar mogelijk) blijft een bestuurlijk speerpunt.

Nieuwe ontwikkelingen

Wet Meldplicht datalekken & algemene verordening gegevensbescherming.

Met de invoering van deze wet zijn we ook een risico rijker dat wordt gekenmerkt door het gekoppelde sanctiebeleid rond het niet (tijdig) melden van een datalek. Het risico is gelijkgesteld aan de sanctie bij een niet of te laat gemeld data lek. De wet datalekken gaat niet alleen over data dat door hackers wordt ontfutseld. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om de zorgvuldige omgang met usb-sticks, laptops, tablets of ordners. Veel maatregelen zijn te treffen in het sturen op gedrag en zorgvuldigheid. Maar ook toekomstige keuzes op het gebied van het opslaan van-, en werken met gevoelige informatie in de cloud zijn van grote invloed op de ontwikkeling van dit risico. De hoge positie van dit risico in de top 10 is een belangrijke aandachtvestiging op dit zeer actuele onderwerp. Het is belangrijk om te vermelden dat ook het BAR risico is toegenomen onder invloed van dit risico. Op het bedrijfsvoering vlak (ICT/Beveiliging) worden en zijn

¹ Voor de belastingbetaler ligt de ozb-aanslag hoog. De hoge ozb-aanslag is te verklaren doordat de Albrandswaardse woningen een hogere gemiddelde waarde hebben dan landelijk en de tarieven hoger liggen dan gemiddeld in Nederland.

diverse beheersmaatregelen doorgevoerd, rollen gedefinieerd en procedures ingericht. Medio 2018 zal namelijk ook de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht zijn. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wpb) zal dan niet langer gelden. Dit betreft Europese wet- en regelgeving toegespitst op accountability ofwel een overheid die aantoonbaar betrouwbaar omgaat met gevoelige gegevens. Hierop geldt een streng sanctiebeleid.

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel van de gemeente en het benodigde weerstandsvermogen. Onze organisatie valt in klasse A (waarderingcijfer); een uitstekend weerstandsvermogen. We kunnen derhalve stellen dat de organisatie er financieel goed voor staat.

Gezien de dalende algemene reserve en nog steeds fluctuerende algemene uitkering, de verder verlaagde dividendopbrengsten, de mogelijk toekomstige druk op de uitgaven in het sociaal domein en altijd aanwezige risico's in projecten RO is het wel zeer essentieel om de komende jaren vast te blijven houden aan een structureel sluitende begroting op basis van reële ramingen.